

DIREKTĪVAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2009/123/EK

(2009. gada 21. oktobris),

ar ko groza Direktīvu 2005/35/EK par kuģu radīto piesārņojumu un par sankciju ieviešanu par pārkāpumiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 80. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Direktīvas 2005/35/EK ⁽³⁾ un šīs direktīvas mērķis ir saskaņot definīciju attiecībā uz fizisko vai juridisko personu izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem saistībā ar kuģu radīto piesārņojumu, to atbildības apmēru un par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem fiziskām personām piemērojamajiem kriminālsodiem.

(2) 2007. gada 23. oktobrī Eiropas Kopienas Tiesā atcēla ⁽⁴⁾ Padomes Pamatlēmumu 2005/667/TI (2005. gada 12. jūlijs) par krimināltiesiskā pamata stiprināšanu, lai īstenotu tiesību aktus attiecībā uz kuģu radīto piesārņojumu ⁽⁵⁾, kas iepriekš papildināja Direktīvu 2005/35/EK ar pasākumiem krimināltiesību jomā. Šai direktīvai būtu jāaizpilda robežs tiesiskajā regulējumā, kas radās šā sprieduma rezultātā.

(3) Kriminālsodi, kas nozīmē savādāka rakstura sabiedrības nosodījumu nekā administratīvas sankcijas, uzlabo spēkā esošo, pret kuģu radīto piesārņojumu vērsto tiesību aktu ievērošanu, un tiem vajadzētu būt pietiekami bargiem, lai iespējamās piesārņotājus atturētu no jebkādu noteikumu pārkāpšanas.

(4) ES līmenī jau ir pieņemts saskaņotu tiesību aktu kopums, lai uzlabotu kuģošanas drošību un palīdzētu novērst kuģu radīto piesārņojumu. Attiecīgie tiesību akti ir paredzēti kuģa karoga valstīm, kuģu īpašniekiem un fraktētājiem, klasificēšanas sabiedrībām, ostas valstīm un piekrastes valstīm. Pastāvošā sankciju sistēma, ko piemēro nelikumīgām kuģu izraisītām piesārņojošu vielu noplūdēm, papildina minētos tiesību aktus, un to vajag vēl vairāk nostiprināt, ieviešot kriminālsodus.

(5) Kopīgi noteikumi par kriminālsodiem ļauj izmantot efektīvākas izmeklēšanas metodes un efektīvu sadarbību dalībvalstīs un starp tām.

(6) Dalībvalstīm būtu jāpiemēro arī efektīvi, samērīgi un atturoši sodi juridiskām personām visā Kopienas teritorijā, jo bieži nodarījumus saistībā ar kuģu radīto piesārņojumu izdara juridiskas personas interesēs vai tās labā.

(7) Direktīvas 2005/35/EK piemērošanai nevajadzētu paredzēt citus izņēmumus kā tikai tos, kas noteikti šajā direktīvā. Tādēļ uz noteiktām fizisku un juridisku personu kategorijām, piemēram, kravas īpašniekiem vai klasificēšanas sabiedrībām, vajadzētu attiecināt šīs direktīvas piemērošanas jomu.

(8) Ar šo direktīvu dalībvalstīm vajadzētu uzlikt par pienākumu valstu tiesību aktos paredzēt kriminālsodus par piesārņojošu vielu noplūdēm, uz kurām attiecas šī direktīva. Ar šo direktīvu nevajadzētu noteikt pienākumu attiecībā uz šādu sodu vai citas pieejamas tiesību aizsardzības sistēmas piemērošanu atsevišķos gadījumos.

⁽¹⁾ OV C 77, 31.3.2009., 69. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 5. maija Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts) un Padomes 2009. gada 14. septembra Lēmums.

⁽³⁾ OV L 255, 30.9.2005., 11. lpp.

⁽⁴⁾ Lieta C-440/05 Komisija/Padome, ECR (2007) I-9097.

⁽⁵⁾ OV L 255, 30.9.2005., 164. lpp.

(9) Saskaņā ar šo direktīvu kuģu radītas piesārņojošu vielu nelikumīgas noplūdes vajadzētu uzskatīt par noziedzīgu nodarījumu, ja tās izdarītas ar nodomu, aiz neuzmanības vai rupjas nolaidības dēļ, izraisot ūdens kvalitātes pasliktināšanos. Mazāk būtiskas piesārņojošu vielu nelikumīgas noplūdes, kas nav izraisījušas ūdens kvalitātes pasliktināšanos, nav jāuzskata par noziedzīgu nodarījumu. Saskaņā ar šo direktīvu šādas noplūdes būtu jāuzskata par nebūtiskām.

(10) Ņemot vērā to, ka jānodrošina augsts drošības un vides aizsardzības līmenis jūras transporta nozarē, kā arī jānodrošina principa efektivitāte, saskaņā ar kuru piesārņojumu radījuši puse maksā par videi radītajiem zaudējumiem, atkārtotas nebūtiskas noplūdes, kuras nevis atsevišķi, bet kopā izraisa ūdens kvalitātes pasliktināšanos, būtu jāuzskata par noziedzīgu nodarījumu.

(11) Šī direktīva neskar Kopienas, starptautiskos vai valstu tiesību aktos paredzēto citu atbildību par kuģu radītā piesārņojuma kaitējumu videi.

(12) Jurisdikcija attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem būtu jānosaka saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem un saskaņā ar to saistībām, kas noteiktas starptautisko tiesību aktos.

(13) Dalībvalstīm būtu jāsniedz Komisijai informācija par šīs direktīvas īstenošanu, lai Komisija varētu novērtēt tās izpildi.

(14) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un ņemot vērā attiecīgās rīcības radītā kaitējuma pārrobežu raksturu un to, ka minētās rīcības mēroga vai iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.

(15) Šajā direktīvā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Līguma par Eiropas Savienību 6. pantā un atspoguļoti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.

(16) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽¹⁾ dalībvalstīm ir ieteikts gan savām vajadzībām, gan Kopienas interesēs izstrādāt savas tabulas, kur pēc iespējas precīzāk atspoguļota atbilstība starp šo direktīvu un tās transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas.

(17) Tādēļ būtu atbilstīgi jāgroza Direktīva 2005/35/EK,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Grozījumi Direktīvā 2005/35/EK

Direktīvu 2005/35/EK groza šādi:

1) nosaukumu aizstāj ar šādu nosaukumu:

“Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva par kuģu radīto piesārņojumu un sodu, tostarp kriminālsodu, ieviešanu par nodarījumiem, kas saistīti ar piesārņojumu”;

2) direktīvas 1. panta 1. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“1. Šīs direktīvas mērķis ir kuģu radītā piesārņojuma starptautiskos standartus iekļaut Kopienas tiesību aktos un nodrošināt to, ka personām, kas ir atbildīgas par piesārņojošu vielu noplūdēm, piemēro atbilstīgas sankcijas, tostarp kriminālsodus, lai uzlabotu kuģošanas drošību un sekmētu jūras vides aizsardzību no kuģu radītā piesārņojuma.”;

3) direktīvas 2. pantam pievieno šādu punktu:

“5. “Juridiska persona” ir juridiska vienība, kam ir šāds statuss saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem, izņemot valstis vai publisko tiesību juridiskās personas, kuras īsteno valsts varu, vai starptautiskas sabiedriskās organizācijas.”;

4) direktīvas 4. un 5. pantu aizstāj ar šādiem pantiem:

“4. pants

Pārkāpumi

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka piesārņojošo vielu noplūdi, tostarp nebūtisku šāda veida noplūdi no kuģiem, visās 3. panta 1. punktā minētajās teritorijās uzskata par pārkāpumiem, ja tie izdarīti ar nodomu, aiz neuzmanības vai rupjas nolaidības dēļ.

2. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ikvienu fizisku vai juridisku personu, kas izdarījusi pārkāpumu 1. punkta nozīmē, var saukt pie atbildības par to.

⁽¹⁾ OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

5. pants**Izņēmumi**

1. Piesārņojošu vielu noplūdi jebkurā no 3. panta 1. punktā minētajām teritorijām neuzskata par pārkāpumu, ja tā atbilst nosacījumiem, kas noteikti *Marpol 73/78* I pielikuma 15., 34., 4.1. vai 4.3. noteikumā vai II pielikuma 13., 3.1.1. vai 3.1.3. noteikumā.

2. Piesārņojošu vielu noplūdi 3. panta 1. punkta c), d) un e) apakšpunktā minētajās teritorijās neuzskata par pārkāpumu, par kuru atbildīgs īpašnieks, kapteinis vai apkalpe, ja tā atbilst nosacījumiem, kas noteikti *Marpol 73/78* I pielikuma 4.2. noteikumā un II pielikuma 3.1.2. noteikumā.”;

5) pēc 5. panta iekļauj šādus pantus:

“5.a pants**Noziedzīgi nodarījumi**

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pārkāpumus 4. un 5. panta nozīmē uzskata par noziedzīgiem nodarījumiem.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro nebūtiskām noplūdēm, ja veikta darbība neizraisa ūdens kvalitātes pasliktināšanos.

3. Atkārtotas nebūtiskas noplūdes, kuras nevis atsevišķi, bet kopā izraisa ūdens kvalitātes pasliktināšanos, tiek uzskatītas par noziedzīgu nodarījumu, ja tas izdarīts ar nodomu, aiz neuzmanības vai rupjas nolaidības dēļ.

5.b pants**Kūdišana, atbalstīšana un līdzdalība**

Dalībvalstis nodrošina, ka jebkāda kūdišana vai atbalstīšana un līdzdalība nodarījumā, kas izdarīts ar nolūku un minēts 5.a panta 1. un 3. punktā, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.”;

6) direktīvas 8. pantu aizstāj ar šādu pantu:

“8. pants**Sodi**

Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par noziedzīgiem nodarījumiem 4. un 5. panta nozīmē piemēro efektīvus, samērīgus un atturošus sodus.”;

7) pēc 8. panta iekļauj šādus pantus:

“8.a pants**Sodi fiziskām personām**

Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 5.a panta 1. un 3. punktā un 5.b pantā minētajiem nodarījumiem paredz efektīvus, samērīgus un atturošus kriminālsodus.

8.b pants**Juridisko personu atbildība**

1. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par 5.a panta 1. un 3. punktā un 5.b pantā minētajiem noziedzīgiem nodarījumiem, kurus to labā izdarījusi fiziska persona, rīkojoties individuāli vai kā juridiskas personas kāda pārvaldes orgāna daļa, un šī persona ieņem vadošu amatu juridiskās personas struktūrā, pamatojoties uz:

a) juridiskās personas pārstāvības pilnvarām; vai

b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā; vai

c) pilnvarām īstenot kontroli juridiskajā personā.

2. Katra dalībvalsts nodrošina arī, ka juridisko personu var saukt pie atbildības, ja 1. punktā minētās personas nepietiekamas pārraudzības vai kontroles dēļ kādai šai personai pakļautai fiziskai personai ir bijis iespējams izdarīt 5.a panta 1. un 3. punktā un 5.b pantā minēto noziedzīgo nodarījumu šīs juridiskās personas labā.

3. Juridiskās personas atbildība saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz kriminālvajāšanu pret fiziskām personām, kuras ir 5.a panta 1. un 3. punktā un 5.b pantā minēto noziedzīgo nodarījumu izdarītājas, kūdītājas vai atbalstītājas.

8.c pants**Sodi juridiskām personām**

Visas dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskai personai, kuru sauc pie atbildības saskaņā ar 8.b pantu, piemēro efektīvus, samērīgus un atturošus sodus.”

2. pants**Transponēšana**

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2010. gada 16. novembrim. Dalībvalstis nekavējoties dara zināmus Komisijai minēto tiesību aktu tekstus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos tiesību aktus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāmas šādas atsauces.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2009. gada 21. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
J. BUZEK

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
C. MALMSTRÖM
